

Biskop Tor Singsaas

Meldal sokn og Løkken sokn i Orkdal prosti

Visitaforedrag

Søndag 22.4.2012

1. Tegn

Takk for inspirerende dager. Det har vært så vakkert her. Strålende vær. Et snødekt Resfjell. Men dalen venter på noe nytt nå. Alle har vi en sterk forventning om vår. Alt er som i knopp og venter på å få bryte fram i fullt flor. Alt liv venter på den milde vind som mjukner opp, og skaper nytt liv i alt. Også i oss mennesker. Dagene har vært fylt av så mye håp og glede. Vi har sett det i ansiktene til hverandre. Vi har lyttet til fortellingene om Jesu oppstandelse. Og de må vi høre om igjen og om igjen, for de gir oss livsmot og håp.

To bilder, to vårtegn, har fulgt oss mer enn andre disse dagene. De har vi dvelt ved i møte med skoleungene.

«Grågåsa»

Vi har sett den på vei nordover i plog. Høyt oppe. Et forunderlig syn. Det er en som "drar" den store lange plogen av gjess. Det må være slitsomt å være i «front»? Fortellingen sier at de bytter på å være først. Når den i «front» blir sliten, slipper den seg bakover og en annen overtar. Og slik kommer de fram til hekkeplassen langt mot nord. Og er det en av dem som blir så sliten at den må ned på bakken og hvile, eller er blitt syk, så er det alltid en som følger

med ned slik at den ikke blir igjen alene. Slik fortelles det om grågåsa. Vakkert! Vi har samtalt med skoleungene om hvor viktig det er å dra sammen, ta ansvar i fellesskap for å nå de mål vi setter oss. Og, - hvor viktig det er at ingen blir igjen og er alene. Alle skal ha en venn, på skolen og i leken hjemme i nabolaget. Ingen må stå alene og se at de andre har det moro og leker. Alle må ha en venn hos seg.

Grågåsa er et flott vårtegn vi gleder oss over, og som er «et tegn» for viktige verdier i livet.

Det andre «vårtegnet»;

«Sommerfuglen»

Dere så kanskje min nye stola med sommerfuglen som symbol? Sommerfuglen er et gammelt kristent oppstandelsessymbol. Både barnehagebarna og skoleungene hadde klart for seg livssyklusen for sommerfuglen. Larven som spant seg selv inn i en "kokong", og som dermed ble liggende som i en mørk grav. Men så en vakker dag,- den bryter seg ut av «kokongen», ut av «graven», og den folder sine vinger ut, og den er blitt til en vakker fargerik sommerfugl. Kristus bryter ut av graven. Den oppstandne Kristus går lykkelig og glad i hagen, - som en sommerfugl som svever fra blomst til blomst og som fjærlett berører alt den er i nærheten av. Slik er Kristus som sommerfuglen, som berører alt dødt slik at det våkner til live igjen.

Vi svevde som sommerfugler sammen med barnehagebarna ned gjennom kirka. Vakkert og livlig var det.

Hver gang vi ser en sommerfugl nå i vår og i sommer, har vi lovt hverandre at vi skal minnes den oppstandne Jesus Kristus.

Ja, Jesus utfordret oss til å lete etter «tegn» på at Gud er nær oss. Og «tegnene» er nært knyttet til oss mennesker.

”Kristus, ditt ansikt forsvinner i mengden. Det er der inne jeg lever mitt liv. Når du løfter hånden og risser et «brødtegn», da skjerper jeg mitt blikk, - for da vet jeg at Himmelen er her, tett inntil meg.”

Kristus lever midt i mellom oss i mengden av oss mennesker. - Usynlig står han ved vår side. Plutselig får vi «et tegn» på hans nærhet.

Gud skjuler seg for at vi skal få øye på hverandre. Men når vi får brød og vin i nattverdens fellesskap, er han midt i mellom oss «som kropp». «Det aller helligste» som finnes i tilværelsen er hos oss. Han blir en del av oss når vi deler brød og vin –

Når presten gjør «brødtegnet» i nattverdens fellesskap. Da - plutselig er han her, - midt i mellom oss!!

2. Rapporter

Fra å ha gitt enkelte situasjonsbilder fra visitasen, går vi nå over til noen refleksjoner omkring hva vi har sett og erfart i Meldal sokn og Løkken sokn.

Soknepresten har levert en god rapport om menighetsforholdene på vegne av menighetsrådene, likeså kirkevergen på vegne av Meldal kirkelig fellesråd. Disse rapportene vil følge protokollen og er retningsgivende for det videre arbeid etter visitasen.

Det blir utarbeidet en egen protokoll for visitasen som dette visitasforedraget har hentet noen sentrale punkter fra.

3. Respekt for tradisjoner og åpenhet for nytenkning

Hva er våre felles verdier for å leve godt sammen? Meldal et godt eksempel på forening av gammel solid bygde- og jordbrukskultur på den ene side, og industri- og næringsutvikling med behov for omstillinger og nyinvesteringer på den andre.

Et tilsvarende preg kan sees i måten å være kirke på i Meldal og Løkken: En sterk folkekirkelighet, god på tradisjon og tradisjonsformidling. Men også på fornyelse.

Trosopplæringsreformen er viktig, og dere gir så tydelig uttrykk for det i de kirkelige rådene.

Lokalt eksempel nå: Soul children, 4 årsbok, Tårnagenter, Lys-våken.

Kirkens utfordring er å møte folk der de er, ut fra hvordan de organiserer og lever livene sine nå.

4. 22.juli 2011

Det vil være riktig å påminnes 22. juli 2011 nå når vi er i første uka i rettssaken mot terroristen og drapsmannen, som har påført så mange en så vanvittig lidelse. Etter 22. juli opplevde vi en eksistensiell rystelse. Kirka kom da til å bety mye for mange. Vi gjorde det samme som når det skjer rystelser i våre nære familie- og livssammenhenger. På nasjonalt og meta-plan gjorde vi det vi gjør i våre privatliv når krisene rammer. Vi søkte til kirkene. Det som skjedde nasjonalt, bygger på den tilliten som er etablert lokalt. Takk for det som er gjort i alle år her i Meldal og Løkken av sokneprest, soknediakon, organist, kirketjenere, klokkere og andre i kirkelige stillinger når mennesker har vært i dyp krise og i kaos. Denne trofaste

tjeneste gjennom dager og år i møte med enkeltmennesker og familier har lagt grunnen for at vi som folk og nasjon søkte kirka når denne tragedien rammet landet vårt.

Lokalmenigheter har gjennom år bygget opp en tillit som hadde bærekraft når tragedien rammet oss som hardest her i landet.

5. Å arbeide i kirka på Løkken og i Meldal:

Hva har vi hørt at dette gir for kirkas tilsatte?

Viktigst:

- Å bety noe for mennesker. Møte mennesker når de melder om viktige hendelser i livet; i glede som i sorg.
- Å bekrefte folks tro. Her hører du til. Kirka er også ditt hjem, ditt hellige sted i livet.
- Å behandle folk likt – Ikke gjøre forskjell på folk.
- Det ble meldt behov om muligheter for «debriefing»– et organisert opplegg som sikrer noen å dele erfaringer med når en har møtt ekstra store påkjenninger i arbeidssammenheng. Meldal kirkelig fellesråd har ansvar for å etablere ordninger for dette.
- Meldal kirkelig fellesråd og kirkevergen utfordres til å etablere en kontinuerlig stabsutvikling for å skape gode samarbeidsforhold i staben. Det er viktig å arbeide med tema knyttet til moral og etikk på arbeidsplassen.

6. Møtet med menighetsrådene

Løkken sokn:

- Det er ønske om å bruke Løkken kirke langt mer, - en videre bruk av kirkehuset for å bygge en varig tilhørighet til kirka.
- Trosopplæring

Tårnagenter, i helg og klubb er et lovende arbeid. En imøteser en videre utvikling framover med flere tiltak for barn i trosopplæring.

Meldal sokn:

- I mange år har det vært drevet et godt arbeid blant barn og unge i jentekor og innenfor et solid konfirmantarbeid.
- Trosopplæringsprosjektet er lovende. Det er et stort behov for sterkere forankring av breddearbeid. Soul Children er en gledelig nyskapning med god oppslutning..

En har god tro på det som er påbegynt. Mye frivillighet skal til for å gjennomføre dette.

Foreldrene er en flott ressurs i dette arbeidet, og flere er svært motiverte til å være gode støttespillere.

- Det diakonale arbeid har vært betydelig over mange år. Soknediakonen har utviklet en god og bærekraftig diakonal bevissthet i menigheten. Besøktjeneste og aktiv deltagelse av frivillige på alders- og sykehjemmet er imponerende, som sanggruppe, som også ellers skaper hygge og nærvær for de eldre på aldersinstitusjonen.

7. Ny gudstjenesteordning. Felles for rådene

Vi samtalte med menighetsrådene om den nye gudstjenesteordningen som blir innført fra 1. søndag i advent 2012.

«Tenk ut fra deg selv», er parolen. Hva skal til -, hvordan må gudstjenesten være for at jeg skal gå til gudstjeneste? Det som er viktig for meg, er sannsynligvis gjeldende også for mange andre? Som rådsmedlem kan du godt bruke deg selv som representant for de andre.

Spørsmålet blir: hvilken kvalitet må gudstjenesten ha?

Hvordan kan kirka møte folks måte å leve på, og bli et barmhjertighetens sted? Mange lever i «krevende systemer» i familie, arbeid og fritid. Hvordan gi folk gode grunner til å komme til kirka? Hva utfordrer oss som kristent fellesskap? Hvordan skal evangeliet om Jesus Kristus bli gjort kjent i ord og handling, slik at mennesker merker at dette må de få del i? For dette gjelder livet!

Vi hadde en viktig samtale om nattverdens plass i menighetens liv; Nattverden er Gud som kropp lagt i våre hender og på vår tunge, - en gave som gir evig liv!! Dette er det aller helligste som finnes på jord! Plutselig; i gudstjenesten – er Jesus Kristus midt i mellom oss som kropp, virkelig nærværende. Ikke som idè, ikke som tanke, ikke som til stede i den enkeltes tro eller forestilling. Men fysisk nærværende som kropp, - like kroppslig til stede som deg og meg! Nattverden er gave, mat for livet....! Slik forkynnes nattverden for oss. Men da må vi og være der for å kunne møte ham! Det blir jo livsviktig!

Hvordan gjøre dette kjent ut i bygda? Hvordan skape gudstjenester slik at folk får lett tilgang til nattverden? Kan en legge bedre til rette for å feire nattverd i familiegudstjenester, i forbindelse med trosopplæringens breddetiltak? Også på friluftsgudstjenestene.....?

Deretter : Forbønnen – Hvordan involvere flere i forbønnen – også de en i første omgang ikke tenker det som aktuelt for?

Trosopplæring og gudstjeneste hører sammen – det gir folk en grunn til å komme.

Gudstjenesten er det sted hvor Han som har skapt oss gir seg til kjenne, og hvor han møter oss og bekrefter oss, og her får vi høre at Han elsker oss gjennom alt. Han har gitt sitt liv for at vi skal leve!

8. Utfordringer som har kommet opp i samtaler med kirkens rådsorganer og stab:

Noen linjer:

- Viktige å styrke status til Løkken kirke som en kirke fra vugge til grav. Kirkelig Fellesråd vil tilstrebe et årlig møte med kirkeeier Salvesen og Thams når det gjelder Løkken kirke.

-Ønske om fornyelse av kirkegården på Løkken – er det mulig å fylle opp jord på kirkegården for å kunne ha kistebegravelser også på Løkken kirkegård?

Fellesrådet må analysere behov og muligheter før en eventuelt går videre med dette. Meldal Kommune og Meldal kirkelig fellesråd konkluderte med å prioritere utvidelse av Meldal kirkegård i forbindelse med en tidligere konsulentrapport på 80-tallet.

Det er viktig med;

- Formelle møter mellom kommune og kirkelig fellesråd, særlig med tanke på budsjettprosesser. Det må lages en struktur som sikrer ansvarlig behandling av de

kirkelige anliggender. Kirkelig fellesråd er et selvstendig rettssubjekt. Kirka er ikke "et underbruk" av kommunen.

- Nytt menighetshus i Meldal, - for dagens behov, - særlig med tanke på kirkelig arbeid blant barn og unge.

Er det tid for å begynne arbeidet med nytt menighetshus med festsal til erstatning for de gamle bedehusene?

Meldal menighetsråd og Kirkelig fellesråd utfordres til å drøfte dette spørsmålet med eierne av bedehusene i bygda.

Eller; vil det være like tjenlig å leie de andre forsamlingslokalene som alt finnes i bygda. Å leie er mer økonomisk enn å eie?

9. Folkehelse, omsorg og kirke – samvirke mellom kommune og kirke for å løse

lokalsamfunnets utfordringer

A) Ny **Folkehelselov** – det forbyggende perspektiv i folkehelse.

B) **Samhandlingsreformen** – hvordan utfordrer denne kommune og kirke?

Folkehelseloven handler om et helhetlig folkehelseansvar fra vugge til grav. Den har et forebyggende perspektiv. Hvordan møte den sårbarhet barn/unge/voksne/eldre står overfor i samfunnet? Kan kirka stille til rådighet en **kompetanse** som lokalsamfunnet trenger?

Kirka har stor diakonal kompetanse. Det har vi sett her i Meldal og Løkken. En betydelig frivillighetskompetanse! En dugnadsånd i alle grender og bygdelag som kirka er en del av. Og frivillighet trengs. Det gir kommunens ledelse sterkt uttrykk for.

Frivillighetsbevegelsen er stor her i Meldal kommune. Hvordan kan det offentlige gi gode rammer for at folk kan få gi av sitt beste gjennom frivillig innsats?

Entusiasme, - villighet til å stille opp for andre, - glede over opplevelsen av å bety noe! Vi har sett det tydelig i visitasen. Det ble presentert for oss under møtet med representanter for mange lag og organisasjoner i bygdene i Løkken kirke. Det var en stor glede å se og merke at så mange ser seg i et naturlig samspill med kirka!

Blir politikere og kommune gitt nok informasjon om hva kirka gjør, og hvilken effekt og innflytelse kirka sitt arbeid har i bygdelag og grender?

Hvordan kan kirka være samarbeidspartner for det alminnelige livet i Meldal? Kan Kirkelig fellesråd i lys av denne tenkningen forme et prosjekt der kirkelig ansatte i samarbeid med Meldal kommune kan bidra til å løse felles oppgaver i bygdene? Ikke minst i arbeid blant barn og unge har kirken verdifull erfaring og kompetanse. Det vil kunne være viktig og relevant for kommunen å gi gode rammevilkår for prosjekt som kirka driver. Det vil være god og strategisk samfunnsbygging for kommunen, og godt diakonalt arbeid for kirka.

Samhandlingsreformen handler bla om at pasienter fra sykehus tilbakeføres til Meldal kommune.

Kirka har stor omsorgskompetanse. Tenk bare på det arbeid som soknediakonen har utviklet her i menighetene gjennom år.

Kan kommunen nyte godt av denne i sin tenkning i forhold til samhandlingsreformen?

Med Samhandlingsreformen blir mer av «terminalfasen», livets avslutningsfase, knyttet til hjemmene. Hva vil det betyr for folk flest, for kompetansebehov i den kommunale tjenesten, og for omsorgskulturen i bygda og i menighetene? Kirka er i sterk berøring med dette, med sin diakoni og omsorg i nærmiljøet.

Et utfordrende spørsmål til kirke og menighet blir i lys av samhandlingsreformen: Hvordan makter vi å håndtere de eksistensielle spørsmål som kommer i sluttfasen av livet, i «terminalfasen», de religiøse og relasjonelle spørsmål. Hvordan vil kirke og lokalsamfunnets institusjoner fordele ressurser, samarbeide og spille på lag med de pårørendes behov?

Nye utfordringer kan nå komme til hjemmet – inn i familienettverket. De eksistensielle problemer som før har vært håndtert på sykehus, blir nå tatt med hjem. Vil noen familier og familiesystemer oppleve dette som for stort og krevende?

10. Verdienes og religiøsitetens plass i samfunnet

Vi hadde en god og viktig samtale med lærerne i kommunen ut fra erfaringer av hvordan det er for skolen å undervise i religion, livssyn og etikk.

Lærernes tanker om Religion, livssyn og etikk-faget (RLE), ble presentert ut fra ytringer samlet fra et personalmøte:

- Noen refleksjoner over fagets status:

Noen mente at RLE-faget er mer relevant nå enn for en tid tilbake, - mens noen andre mente at faget er på siden, lite aktuelt.

Spørsmål ble reist om hvor grensen går mellom formidling og forkynning. RLE skal være et kunnskapsfag. Hvordan formidle kunnskap særlig om høytidene, jul, påske og pinse?

Videre: - forholdet mellom religionene. RLE som sammenlignende fag. Hvordan make å skape god dialog?

Den religiøse dimensjonen har fått en helt annen plass i det offentlige rom i dag enn for noen år siden. Religiøsitet hører livet til, og det er ingen raritet.

Verdier og livssyn vil alltid gjøre seg gjeldende når vi dannes som mennesker. Det dreier seg om å bli et godt medmenneske.

Vi står overfor en stor samfunnsutfordring i å lete oss fram til felles verdier i vårt samfunn. Verdiene formes gjennom tradisjoner, samtale og forhandlinger. Å stå fram med sitt eget er nødvendig for å få til en samtale.

Det handler om hvilke umistelige verdier du har: rettferdighet, nåde, tilgivelse, likestilling, barmhjertighet, ytringsfrihet.....

Den kristne Gud gir oss medmennesker som vi står ansvarlige overfor. Alle er våre medmennesker.

Hvordan tar vi vare på dem som i minst grad klarer å forsvare seg selv? Det er testen på om verdier fra Kristus blir virkeliggjort i mellom oss.

En skjerpet holdning til verdier er nødvendig. Derfor er religionens og livssynets rolle viktig i vår tid.

11. Takk

En takk til dere alle for en godt forberedt og gjennomført visitas. En stor takk til sokneprest Thor Aas for sin mangeårige tjeneste i Meldal og Løkken menigheter. Du har gjort et betydelig arbeid som har satt varige gode spor etter seg.

Takk også til organist Gretha Loe for et særdeles viktig arbeid for musikklivet i menighet og bygdelag. Ditt arbeid for at barn og unge og voksne skal få glede seg i vår rike kirkemusikalske skatt har gitt frukter. Du har betydd mye også for det allmenne musikkliv i Meldal.

En takk også til soknediakon Kirsti Kristiansen, nå pensjonert men likevel vikarierende i påvente av ny soknediakon, - takk for betydelig og viktig arbeid innenfor diakoni gjennom mange år.

Takk til kirkeverge Atle Rikstad, Meldal kirkelig Fellesråd og menighetsrådene for stor gjestfrihet og entusiasme og for godt arbeid i begge sokn. Det har vært en stor opplevelse å være her.

En takk til alle andre ansatte og frivillige, klokkere, kirketjenere, organist, sekretær og alle vi har møtt. Medmenneskeligheten har vært så sterk disse dagene.

Takk til prost Birger Foseide og rådgiver Einar Vegge for godt medarbeiderskap disse dagene.

Må Gud velsigne menighetene i Meldal og på Løkken!